

ОПТОВА ТОРГІВЛЯ – ВАЖЛИВА ЛАНКА СУЧАСНОГО КАНАЛУ РОЗПОДІЛУ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Костіна Поліна Ігорівна

Науковий керівник: к.е.н., доц. Грошелева Олена Геннадіївна

Розширення товарно-грошових відносин посилює роль торгівлі в забезпеченні реалізації завершальної стадії процесу відтворення суспільного продукту, в задоволенні особистих і виробничих потреб. В основу торгівлі з точки зору системного підходу покладено потреби людей, задоволення яких забезпечується через пропозицію та реалізацію широкого та глибокого асортименту товарів, який формується завдяки узгодженій взаємодії підгалузевій оптової і роздрібною торгівлі. [1]

Гуртова торгівля (оптова торгівля) — це вид економічної діяльності в сфері товарного обігу у вигляді посередництва між виробництвом (в галузі промисловості, сільського господарства та переробних галузей промисловості України), з одного боку, та споживачами, з іншого боку, що полягає в придбанні та відповідному перетворенні товарів з метою забезпечення ними системи роздрібною торгівлі для подальшого їх продажу кінцевому покупцю. [2, с. 98] Оптовий торговець є важливою ланку сучасного каналу розподілу, оскільки він активізує товарно-грошовий обмін всередині країни, заохочує долучення вітчизняних підприємств до світового ринку, виступає інтегратором окремих галузей економіки, забезпечує необхідні темпи і пропорції відтворювального процесу та збалансування сукупного споживчого попиту і товарної пропозиції.

За рахунок оптового товарообороту у 2021 р. було сформовано 13,9% ВВП України, тож важко переоцінити значення цього сектору для економіки нашої країни. На рисунку 1 наведено динаміку оптового товарообороту у розрізі продовольчої та непродовольчої груп товарів.

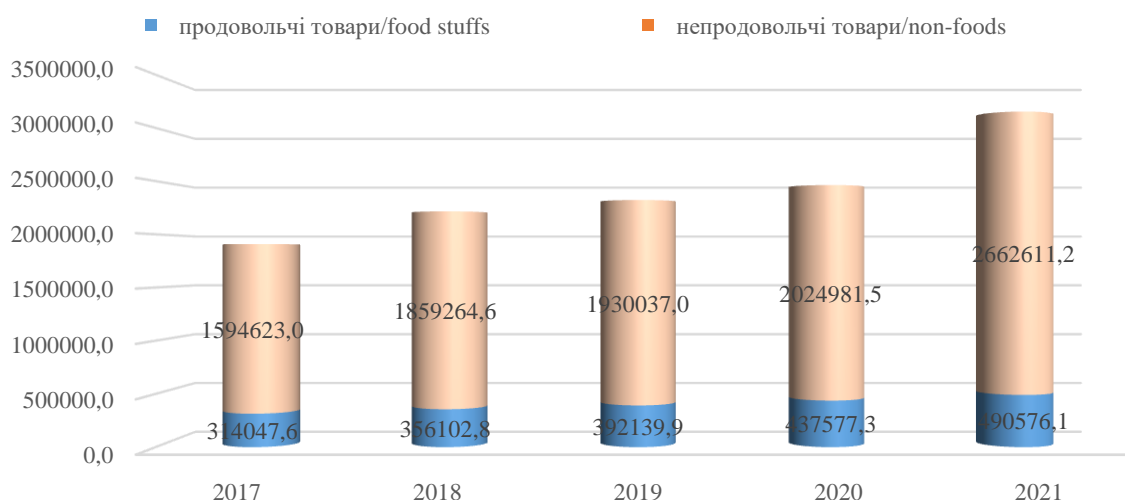

Рисунок 1 – Динаміка оптового товарообороту за 2017 – 2021 рр., млн. грн [3]

Наведені дані свідчать, що за досліджуваний період оптовий товарооборот стабільно збільшувався: найменший темп зафіксовано у 2019 р. (+4,8%), а найбільший – у 2021 р. (+28%); протягом 5 років він зріс на 65,2% і у 2021 р становив 3153187,3 млн. грн. При цьому, якщо порівнювати динаміку продовольчої та непродовольчої груп товарів, то можна зауважити таке: до 2020 р. включно товарооборот продовольчих товарів зростав більшими темпами (мінімальне значення у 2019 р. становило +10,1%, а максимальне значення – у 2018 р. +13,4%, загалом за період товарооборот збільшився на 56,2% та у 2021 р. склав 490576,1 млн. грн) порівняно із товарообороту непродовольчих товарів (за період констатуємо збільшення товарообороту за цією групою на 67%); у 2021 р. співвідношення темпів росту змінилося і непродовольча група зросла на 31,5%, у той час як продовольча тільки на 12,1%.

На думку експертів [4] до функціональних завдань, що мають вирішуватися у сфері оптової торгівлі належать наступні:

- створення можливостей для виробників здійснювати реалізацію своєї продукції у місцях, які територіально наближені до споживача;
- формування товароруку з оптимальним рівнем витрат обігу та максимальною швидкістю товароруку;
- формування, складування та управління запасами товарів, які необхідні для своєчасного забезпечення ринку з урахуванням динаміки його кон'юнктури;
- забезпечення попиту на товар за умови тимчасової відсутності споживання (через сезонність, або через новизну та, як наслідок, невідомість товару для ринку);
- просування товарів на ринок;
- дослідження ринку, забезпечення виробників актуальною та релевантною ринковою інформацією;
- забезпечення сервісної підтримки для покупців (особливо, якщо йдеться про технічно складні товари);
- перетворення великосерійного асортименту виробників у торговельний, адаптований до потреб та можливостей роздрібних посередників.

Потреба в оптових посередниках обумовлена сукупним впливом виробничих, транспортних, торгівельних факторів. Враховуючи сучасні ринкові тенденції, обумовлені технічними, технологічними та іншими змінами, очевидно що у найближчій перспективі значення оптових посередників лише посилюватиметься: через мінливість споживчих потреб, життєвий цикл продукту скорочуватиметься, що вимагатиме пошуків в оновленні асортименту; враховуючи обмеженість ресурсів, виробники намагаються використовувати їх раціонально та позбуваються непрофільних видів діяльності (зокрема, це призводить до скорочення складських площ на користь виробничих); розширення асортименту товарів у оптового посередника робить його більш привабливим для роздрібу, ніж взаємодія із значною кількістю розрізаних виробників; нарешті, тренд натуральності та здорового способу життя сприяє зменшенню терміну придатності продовольчих товарів, що максимально актуалізує потребу щодо прискорення товароруку.

Таким чином, встановлено, що в умовах сьогодення оптова торгівля потребує динамічного розвитку як каталізатор відновлюваних процесів для вітчизняної економіки. Оптові посередники порівняно із прямим збутом мають безсумнівні переваги. Включення оптових посередників до ланцюга постачання сприяє розвитку міжфірмової інтеграції, формуванню позитивного синергетичного ефекту та, як наслідок, дозволяє імплементувати у практику орієнтацію на єдиний кінцевий результат – максимальне задоволення потреб споживачів. [5]

Перелік посилань

1. Демчук Н.І., Безугла Л.С., Ткаліч О.В. Внутрішня торгівля в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №11. С. 111 – 114. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.11.111
2. Бозуленко О.Я. Організація торгівлі : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 240 с.
3. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.04.2023).
4. Кузьо Н.Є., Косар Н.С. Оптова торгівля в Україні: основні тенденції розвитку та особливості маркетингових рішень суб'єктів в умовах воєнного стану. *Економіка та право*. 2022. № 3. С. 106 – 114. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.03.106>
5. Трішкіна Н.І. Сутність оптової торгівлі та її місце в соціально-економічному розвитку країни. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. № 1. С. 221 – 226.